សិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច
គោលការណ៍ណែនាំ
របស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពី
ធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិ

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ៣១ ខែ មករា ឆ្នាំ២០១៤

សង្ខេបបទបង្ហាញ

- ✓សេចក្តីផ្តើម សិទ្ធិមនុស្ស ធុរកិច្ច និង CSR ច្បាប់និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ
- ✓គោលការណ៍ណែនាំអ.បស.ពីសិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច
- ✓ភាពពាក់ព័ន្ធនៃធុរកិច្ចនិងសិទ្ធិមនុស្សចំពោះកម្ពុជា
- ✓បខ័ណ្ឌ ការពារ គោរព និងដោះស្រាយ (សសរស្តម្ភទាំង៣)
- ✓សារៈប្រយោជន៍នៃគោលការណ៍ណែនាំ

<u>ផ្នែកទី១</u>-សេចក្តីផ្តើមអំពីសិទ្ធិមនុស្ស ធុរកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សាជីវកម្ម (CSR) ច្បាប់ និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ

សិទ្ធិមនុស្ស

- ✓មានសិទ្ធិទទួលបានសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានទាំងអស់
- ✓សម្រាប់មនុស្សគ្រប់រូប
- ✓ក្នុងគោលបំណងធានាបាននូវសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ និង ភាពស្មើគ្នា
- ✓ជាសាកល ទាក់ទងគ្នា និងអាស្រ័យគ្នាទៅវិញទៅមក និងមិនអាចញែកឲ្យដាច់ពីគ្នា
- ✓ឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងគោលការណ៍ និងបទដ្ឋាន

សិទ្ធិមនុស្ស និងការទទួលខុសត្រូវ

- ✓ <u>សិទ្ធិមនុស្ស</u>មាន៖ <u>សិទ្ធិ</u> និង <u>ការទទួលខុសត្រូវ</u>

- ✓ រដ្ឋមានភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវ៖
  - ✓ គោរពសិទ្ធិមនុស្ស
  - ✓ ការពារសិទ្ធមនុស្ស
  - ✓ ធ្វើឲ្យទទួលបានសិទ្ធិមនុស្សពេញលេញ

- ✓ បុគ្គលគ្រប់រូបមានទាំងសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវ
  - ✓ យើងមានសិទ្ធិទទួលបានសិទ្ធិមនុស្សទាំងអស់ ដូច្នេះ យើងត្រូវគោរពសិទ្ធិអ្នកដទៃ

ធុរកិច្ច

- ✓សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មទាំងអស់(សាជីវកម្ម អាជីវកម្ម ក្រុមហ៊ុន រោងចក្រ សហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន)ទាំងជា៖
  - ✓ទំរង់ឆ្លងដែន និងទំរង់ដទៃទៀត
  - ✓មិនគិតពីវិស័យ ឬប្រទេសដែលសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម តាំងនៅ ឬ ធ្វើប្រតិបត្តការ
  - ✓ដោយមិនគិតពីទំហំ ទំរង់ ឬរចនាសម្ព័ន្ធ
  - ✓រាប់ទាំងសហគ្រាសជាលក្ខណៈគ្រួសារ។

ការទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សាជីវកម្ម(CSR)-១

- ✓ CSR ចាប់ផ្តើមចុងទសវត្សរ៍១៩៦០ ដើម ១៩៧០
- ✓ ជាទូទៅមានសមាសធាតុ៖
  - ✓ តម្លៃស្នូល សីលធម៌ គោលនយោបាយ និងការអនុវត្តសកម្មភាពធុរកិច្ច របស់ធុរកិច្ច
  - ✓ ការចូលរួមចំណែកដោយស្ម័គ្រចិត្តរបស់ធុរកិច្ចចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍របស់សហគមន៍
  - ✓ គ្រប់គ្រងបញ្ហាសង្គម និងបរិស្ថានក្នុងរង្វង់តម្លៃសង្វាក់ផលិតកម្មក្នុងក្រុមហ៊ុន និងដៃគូធុរកិច្ចរបស់ខ្លួន--តាំងពីពេលទទួលវត្ថុធាតុដើម ផលិត មានទាំងសុខមាលភាពបុគ្គលិក រហូតដល់លក់ ប្រើប្រាស់ និងបោះចោលផលិតផល

ការទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សាជីវកម្ម(CSR)-២

កម្មវិធីទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សាជីវកម្ម(CSR)ដែលធុរកិច្ចអនុវត្ត៖

- ✓ជាវិធីដែលក្រុមហ៊ុន បញ្ចូលនូវកង្វល់ខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងបរិស្ថានទៅក្នុងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន។
- ✓ជានិច្ចកាលអនុវត្តដោយជ្រើសរើស លក្ខណៈបណ្ដោះអាសន្ន និងគ្រាន់តែជាទង្វើមនុស្សធម៌តែប៉ុណ្ណោះ។
- ✓ផ្អែកតែលើអ្វីដែលក្រុមហ៊ុនជ្រើសរើសដោះស្រាយដោយស្ម័គ្រចិត្ត។

ច្បាប់និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស

- ✓ ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនិយាយសំដៅកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋក្នុងការគោរព ការពារ និងធ្វើអោយទទួលបានសិទ្ធិមនុស្សពេញលេញ
- ✓ កាតព្វកិច្ចក្រោមច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិមិននិយាយសំដៅចំពោះបុគ្គលឯកជន និងសាជីវកម្ម
- ✓ មានកង្វល់ជាច្រើនអំពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃសាជីវកម្មពហុជាតិ ជាពិសេសកើតមានឡើងតាំងពីទសវត្សឆ្នាំ ១៩៧០
- ✓ មានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជាបន្តបន្ទាប់ដោយអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីឆ្លើយតប/ដោះស្រាយកង្វល់ទាំងនេះ។

ច្បាប់និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស

ចុងទសវត្សឆ្នាំ១៧០០	លុបបំបាត់ទាសភាព និងពលកម្មកុមារ (លោកខាងលិច)
ឆ្នាំ១៩១៩	ការបង្កើតឡើងអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ ILO
ឆ្នាំ១៩៤៨	សេចក្តីប្រកាសជាសាកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស
ឆ្នាំ១៩៦៦	ការបើកអោយរដ្ឋជាសមាជិកអ.ប ចុះហត្ថលេខា ICCPR និង ICESR
ឆ្នាំ១៩៧៣	អ.ប បង្កើតគណកម្មាធិកាស្តីពីសាជីវកម្មពហុជាតិ (រំលាយវិញក្នុងឆ្នាំ១៩៩៤)
ឆ្នាំ១៩៧៦	ការចូលជាធរមាននូវ ICCPR និង ICESR ការអនុម័តនូវ OECD Guidelines for Multinational Enterprises
ឆ្នាំ១៩៩៨	អ.ប បង្កើត ក្រុមការងារស្តីពីសាជីវកម្មពហុជាតិ
ឆ្នាំ២០០៣	ការផ្សព្វផ្សាយក្រុមស្តីពីការទទួលខុសត្រូវនៃសាជីវកម្មពហុជាតិ និងសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មដទៃទៀតទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស (ក្រមត្រូវបានបដិសេធក្នុងឆ្នាំ២០០៤)
ឆ្នាំ២០០៥	សាស្រ្តាចារ្យ ចន រូហ្គី ត្រូវបានតែងតាំងជាតំណាងពិសេសរបស់លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការស.បស្តីពីបញ្ហាធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស
ឆ្នាំ២០០៦	ក្របខ័ណ្ឌ ការពារ គោរព និងដោះស្រាយ ត្រូវបានអនុម័តយល់ព្រមដោយក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស
ឆ្នាំ២០១១	គោលការណ៍នែនាំស្តីពីធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្សត្រូវបានអនុម័តជាឯកច្ឆ័ន្ទដោយក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស OECD Guidelines ត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្ម ដោយដាក់បញ្ចូលនូវជំពូកអំពីសិទ្ធិមនុស្ស ។

ដំណើរឆ្ពោះទៅមុខលើសពីអ្វីដែលគ្រាន់តែជា‘CSR’

ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ អង្គការសហប្រជាជាតិ-ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស អនុម័តជាឯកឆ័ន្ទនូវសំណុំគោលការណ៍ណែនាំ ដើម្បីធានាថាក្រុមហ៊ុនមិនរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស នៅក្នុងប្រតិបត្តិការសកម្មភាពធុរកិច្ចរបស់ខ្លួន និងធានាថាពួកគេផ្តល់នូវដំណោះស្រាយនៅពេលមានករណីរំលោភបំពានកើតឡើង។

សិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច?

- ✓ជាទូទៅធុរកិច្ចរួមចំណែកវិជ្ជមានចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍
- ✓ប៉ុន្តែក៏មានការប៉ះពាល់អវិជ្ជមានផងដែរ
- ✓កន្លងមកធុរកិច្ចអនុវត្តតែកម្មវិធីទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សាជីវកម្ម
- ✓មានការចោទប្រកាន់អំពីការរំលោភបំពានប្រព្រឹត្តដោយធុរកិច្ច
- ✓សង្គមស៊ីវិលផ្តោតលើបញ្ហានេះកាន់តែខ្លាំង

សិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច

- ✓ ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស៖
  - ✓ពុំមែនជាការអនុវត្តដោយស្ម័គ្រចិត្ត
  - ✓ទាមទារការប្តេជ្ញាចិត្តពីធុរកិច្ច
  - ✓ដើម្បីបំពេញការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនក្នុងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស៖ ធុរកិច្ចត្រូវអនុវត្តគោលនយោបាយដើម្បីទប់ស្កាត់ និងដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាននៃសកម្មភាពខ្លួន
- ✓ ខុសគ្នាពី(CSR) ប៉ុន្តែបំពេញគ្នាទៅវិញទៅមកលើការទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សហគ្រាស (CSR)។

សិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច

- ✓ អនុវត្តច្បាប់
- ✓ គោរពសិទ្ធិមនុស្សដែលមានការទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិទាំងអស់
- ✓ អនុវត្តដំណើរការនៃការប្រព្រឹត្តដោយត្រឹមត្រូវលើសិទ្ធិមនុស្ស
- ✓ ពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកដែលអាចនឹងរងផលប៉ះពាល់
- ✓ ធ្វើអោយមានការអនុវត្តតាមគោលការណ៍នៃនាំក្នុងសង្វាក់ផលិតកម្ម
- ✓ បង្កើតឡើងនូវយន្តការប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពសម្រាប់ដោះស្រាយបណ្តឹង/ទំនាស់
- ✓ មានតម្លាភាពចំពោះគោលនយោបាយ សកម្មភាព និងផលប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្ស និង
- ✓ ធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ជាសាធារណៈអំពីបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស

សិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច?

អ្វីជាផលវិបាកនៃការ.........

✓មិនគោរពច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ និងគោលនយោបាយ

✓មិនពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកដែលរងការប៉ះពាល់ដោយសកម្មភាពធុរកិច្ច?

- ✓ សហគមន៍ និងតួអង្គផ្សេងៗដែលធ្វើប្រតិបត្តិការក្នុងវិស័យនេះ
- ✓ អាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមក៏ដូចជាថ្នាក់ជាតិ

✓មិនមានផែនការទុកជាមុន អំពីការវាយតំលៃផលប៉ះពាល់?

✓មិនគោរពបរិស្ថាន និងប្រើប្រាស់ធនធានប្រកបដោយនិរន្តរភាព

✓មិនចែករំលែកព័ត៌មាន/ប្រព្រឹត្តដោយខ្វះតម្លាភាព?

✓មិនគោរពសិទ្ធិរបស់កម្មករ/និយោជិត និងបទដ្ឋានខាងការងារ?

ផ្នែកទី២-គោលការណ៍ណែនាំអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច

គោលការណ៍ណែនាំអ.បស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច

<u>ការនាំមកនូវគោលការណ៍ណែនាំ</u>

សាកលភាវូបនីយកម្មៈ

✓ភាពខ្វះខាតផ្នែកអភិបាលកិច្ចល្អ

✓ការឆ្លើយតបរបស់ធុរកិច្ចជាលក្ខណៈស្ម័គ្រចិត្ត (CSR)

✓ខ្វះគំនិតរួមថា អ្វីទៅជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ធុរកិច្ចចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស?

គោលការណ៍ណែនាំអ.បស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច

ការនាំមកនូវគោលការណ៍ណែនាំ

អ.ស.ប ធុរកិច្ច និង សិទ្ធិមនុស្ស៖

- ✓ឆ្នាំ២០០២ មាន យូអិនគ្លូបលកំផែក-មានគំនិតរួមថា ធុរកិច្ចគួរតែគាំទ្រ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងជៀសវាងចូលរួមសមគំនិតក្នុងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស
- ✓ឆ្នាំ២០០៥ លោកអគ្គលេខាអ.ស.ប តែងតាំងតំណាងពិសេសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច។

តំណាងពិសេស

- ✓ លោកសាស្ត្រាចារ្យ **ចន រូហ្គី**
- ✓ ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សផ្តល់អាណត្តិឲ្យ
  - ☑ កំណត់ និងស្រាយបំភ្លឺអំពីស្តង់ដានៃការទទួលខុសត្រូវរបស់សាជីវកម្មចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស
  - ☑ ស្រាយបំភ្លឺអំពីតួនាទីរបស់រដ្ឋ
- ✓ **ផ្តែកលើភស្តុតាង៖** ការស្រាវជ្រាវដ៏ទូលំទូលាយ ដោយមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ រួមបញ្ចូលទាំងអ្នកធុរកិច្ចផងដែរ
- ✓ ជំហានទី១ (ឆ្នាំ២០០៥-២០០៨)៖ ក្របខណ្ឌ"**ការពារ គោរព និង ដោះស្រាយ**" ("ក្របខណ្ឌរូហ្គី")
- ✓ ជំហានទី២ (ឆ្នាំ២០០៨-២០១១)៖ **គោលការណ៍ណែនាំ អ.ស.ប ស្តីពីធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស**

គោលការណ៍ណែនាំអ.ស.បស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច

- ✓ អនុម័តជាឯកច្ឆ័នដោយក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស នៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ - មូលដ្ឋានគ្រឹះនយោបាយរឹងមាំ-ឯកសារបទដ្ឋានយោងជាសាកលលើកទីមួយ អនុម័តដោយសមាជិកអ.ស.ប ដែលដោះស្រាយផលប៉ះពាល់របស់ធុរកិច្ចលើសិទ្ធិមនុស្ស
- ✓ រដ្ឋជាសមាជិកអ.ស.បទាំងអស់
- ✓ ក្រុមហ៊ុនទាំងអស់ គ្រប់ខ្នាត គ្រប់វិស័យ
- ✓ សិទ្ធិមនុស្សដែលត្រូវទទួលស្គាល់ជាសាកលទាំងអស់
- ✓ មាន៣១ គោលការណ៍ សម្រាប់ណែនាំទាំង រដ្ឋ និងធុរកិច្ច៖ គ្រប់គ្រង និងដោះស្រាយ ហានិភ័យសិទ្ធិមនុស្ស
- ✓ សម្រាប់អនុវត្ត **ក្របខណ្ឌ“ការពារ គោរព និងដោះស្រាយ”**

គោលការណ៍ណែនាំអ.បស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងធុរកិច្ច

- មិនមែនជាបទដ្ឋានថ្មី--ពុំមានកាតព្វកិច្ចតាមច្បាប់ថ្មីណានោះទេ ប៉ុន្តែពន្យល់អំពីរបៀបដែលរដ្ឋ ធុរកិច្ច និងសហគមន៍អន្តរជាតិ អាចអនុវត្តបាននូវក្របខ័ណ្ឌ ការពារ គោរព និងដំណោះស្រាយ ។
- បង្កើតឡើងនូវក្រុមការងារដើម្បីលើកកម្ពស់ និងត្រួតពិនិត្យមើលលើការអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំនេះ
- វេទិកាប្រចាំឆ្នាំប្រព្រឹត្តិទៅនៅទីក្រុងហ្សឺណែវជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បីយល់ដឹងពីភាពរីកចម្រើននៃគោលការណ៍ណែនាំ។

ផ្នែកទី៣-ភាពពាក់ព័ន្ធចំពោះប្រទេសកម្ពុជា

ទំនាក់ទំនងនៃធុរកិច្ចនិងសិទ្ធិមនុស្សចំពោះកម្ពុជា

✓ តើមានប្រភេទធុរកិច្ចអ្វីខ្លះដែលកំពុងមានប្រតិបត្តិការនៅប្រទេសកម្ពុជា?

✓ តើធុរកិច្ចនិងសិទ្ធិមនុស្សពាក់ព័ន្ធយ៉ាងដូចម្តេចនៅក្នុងបរិបទប្រទេសកម្ពុជា?

✓ តើអ្វីជាក្របខណ្ឌច្បាប់គ្រប់គ្រងសកម្មភាពធុរកិច្ចនាពេលបច្ចុប្បន្ន?

ទាពពាក់ព័ន្ធចំពោះប្រទេសកម្ពុជា

វិស័យធុរកិច្ច ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបរិបទកម្ពុជា៖

- ✓ **កសិឧស្សាហកម្ម**(ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច)ដូចជា អំពៅ កៅស៊ូ ដំឡូងមី អាកាស្យា
- ✓ **សហគ្រាស**នៅតាមទីប្រជុំជន និងទីជនបទ៖ រោងចក្រ
- ✓ **ឧស្សាហកម្មនិស្សារណកម្ម៖** ការយករ៉ែ ប្រេង និងឧស្ម័ន
- ✓ **ទេសចរណ៍ និងបដិសណ្ឋារកិច្ច៖** សណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន
- ✓ **ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងគ្រោងការណ៍អភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងៗ៖**ស្ពាបនាផ្លូវដែក ផ្លូវថ្នល់
- ✓ **សេវាជ្រើសរើសបុគ្គលិក**
- ✓ **គម្រោងថាមពល៖** ទំនប់វារីអគ្គីសនី និងរោងចក្រអគ្គីសនីដុតធ្យូងថ្ម
- ✓ **សហគ្រាសខ្នាតតូច និងមធ្យមផ្សេងៗទៀត (+អាជីវកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារ)**

ភាពពាក់ព័ន្ធចំពោះប្រទេសកម្ពុជា

អនុវត្តដោយផ្ទាល់ចំពោះកម្ពុជា តាមរយៈការប្តេជ្ញាតាមច្បាប់អន្តរជាតិ និងច្បាប់ជាតិរបស់ខ្លួន៖

- ✓ ប្រទេសកម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខានិងផ្តល់សច្ចាប័នលើលើសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ព្រមទាំងអនុសញ្ញាILOសំខាន់ៗទាំង៨
- ✓ រដ្ឋធម្មនុញ្ញមាត្រា៣១ ចែងអំពីកាតព្វកិច្ចសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិរបស់កម្ពុជា
- ✓ គោលការណ៍ណែនាំនេះបានឈរលើកាតព្វកិច្ចស្រាប់របស់រដ្ឋក្នុងការការពារ គោរព និងធ្វើអោយទទួលបានពេញលេញនូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន។
- ✓ បន្ថែមពីលើចំនុចខាងលើ (ក្នុងស្រុកមានដូចជា ច្បាប់ការងារ និងបញ្ញត្តិមានពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត)

ទំនាក់ទំនងនៃធុរកិច្ចនិងសិទ្ធិមនុស្សចំពោះកម្ពុជា

វិស័យកាត់ដេរមានក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ជាក់លាក់មួយចំនួន៖

- ✓ ច្បាប់ការងារ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ.....
- ✓ អនុសញ្ញាILOសំខាន់ទាំង៨
- ✓ សេចក្តីសំរេចរបស់រដ្ឋាភិបាល.....

ផ្នែកទី៨-ក្របខ័ណ្ឌគោរព ការពារ និង ដំណោះស្រាយ

ក្របខ័ណ្ឌ ការពារ គោរព និងដោះស្រាយ
(សសរស្តម្ភទាំង៣)

រដ្ឋ មានភារកិច្ច **ការពារ** សិទ្ធិមនុស្ស	**សាជីវកម្ម** មានការ ទទួលខុសត្រូវ **គោរព** សិទ្ធិមនុស្ស	ការទទួលបាន **ដំណោះស្រាយ** ប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធិភាព

រដ្ឋមានភារកិច្ចការពារសិទ្ធិមនុស្ស- (សសរស្តម្ភទី១) តាមរយៈច្បាប់ និងគោលនយោបាយ

មានច្បាប់ និងគោលនយោបាយគ្រប់គ្រាន់

អនុវត្ត

ការណែនាំ

ការប្រាស្រ័យទាក់ទងធុរកិច្ច

តើលើទឹកចិត្ត ឬក៏បង្អាក់ដល់ការគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ធុរកិច្ច?

✓តើអ្នកពាក់ព័ន្ធចូលរួមយ៉ាងដូចម្តេច?

សាជីវកម្មមានការទទួលខុសត្រូវគោរពសិទ្ធិមនុស្ស (សរសរស្តម្ភទី២)

គោលការណ៍ លេខ ១១

-គោរព = មិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ និងដោះស្រាយការប៉ះពាល់
-គោរពសិទ្ធិមនុស្សដែលទទួលស្គាល់ទាំងអស់
-ចំពោះគ្រប់ធុរកិច្ចទាំងអស់

- ✓ អនុវត្តគោលនយោបាយសិទ្ធិមនុស្ស គោលការណ៍ ១៦
- ✓ ប្រព្រឹត្តដោយត្រឹមត្រូវលើសិទ្ធិមនុស្ស គោលការណ៍១៧-២១ រួមទាំងដោះស្រាយផលប៉ះពាល់-ប្រើប្រាស់ឥទ្ធិពលខ្លួន (គោលការណ៍១៩)
- ✓ ជៀសវាងការបង្ក/រួមចំណែក+បង្ការ/កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់
- ✓ បង្កើតឡើងនូវយន្តការដោះស្រាយ ឬដំណើរការដទៃទៀតដើម្បីកែតម្រូវផលប៉ះពាល់ដែលបណ្តាលមកពីប្រតិបត្តិការធុរកិច្ច (គោលការណ៍ ២២ និង ២៩-៣១)

ការពិនិត្យដោយត្រឹមត្រូវលើសិទ្ធិមនុស្ស (យល់ដឹង និងបង្ហាញ)

ការពិនិ្យដោយត្រឹមត្រូវលើសិទ្ធិមនុស្ស

- ✓ កំណត់ បង្ការ កាត់បន្ថយ និងមាន គណនេយ្យភាពចំពោះការដោះស្រាយ ផលប៉ះពាល់ (មានកត្តារួមផ្សំ៤)៖
  - ✓ **វាតំលៃអំពី**ផលប៉ះពាល់
  - ✓ **បូកបញ្ចូល** និងចាត់វិធានការលើការ រកឃើញអំពីផលប៉ះពាល់
  - ✓ **តាមដាន** ដោយមានការឆ្លើយតប
  - ✓ **ប្រាស្រ័យទាក់ទង** ដើម្បីដោះស្រាយ ផលប៉ះពាល់

ចំនុចចាប់ផ្តើម៖ ការប្តេជ្ញាខាងគោលនយោបាយ

ការពិនិត្យដោយត្រឹមត្រូវ៖ ប្រើប្រាស់គ្រប់ការប្រុងប្រយ័ត្នចាំបាច់ និងសមហេតុផលទាំងអស់ ដើម្បីបង្ការព្យសនកម្ម

- ✓ ការពិនិត្យដោយត្រឹមត្រូវគួរគ្របដណ្តប់លើផលប៉ះពាល់ ដែលបណ្តាលមកពី ឬ រួមចំណែកតាមរយៈសកម្មភាព ឬទំនាក់ទំនងនានារបស់ធុរកិច្ច
- ✓ ខុសគ្នាតាមខ្នាត ហានិភ័យ និងបរិបទ
- ✓ អនុវត្តជាបន្ត

ការទទួលបានដំណោះស្រាយ (១)
(សសរស្តម្ភទី៣)

1. យន្តការរបស់រដ្ឋ (តាមប្រព័ន្ធតុលាការ និង/ឬក្រៅពីប្រព័ន្ធតុលាការ)

2. យន្តការក្រៅក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ
   - ✓ កម្រិតប្រតិបត្តិការ
   - ✓ គំរិតអ្នកពាក់ព័ន្ធពហុភាគី/កម្រិតថ្នាក់ឧស្សាហកម្ម
   - ✓ ស្ថាប័នអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់តំបន់
   - ✓ ស្ថាប័នសិទ្ធិមនុស្សថ្នាក់តំបន់ និងអន្តរជាតិ
   - ✓ ថ្នាក់អន្តរជាតិ

ការទទួលបានដំណោះស្រាយ (២)
(សសរស្តម្ភទី៣)

ក្រៅពីមានភារកិច្ចការពារ រដ្ឋត្រូវតែចាត់វិធានការនានា ដើម្បីធ្វើឲ្យទទួលបានដំណោះស្រាយមានប្រសិទ្ធិភាព ចំពោះការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សដោយធុរកិច្ច៖

- ✓ តាមរយៈប្រព័ន្ធតុលាការ និង/ឬ
- ✓ តាមរយៈប្រព័ន្ធនានាក្រៅពីតុលាការ

យន្តការរបស់រដ្ឋ៖ តាមរយៈប្រព័ន្ធតុលាការ

- ✓ ចាត់វិធានការដើម្បីធានាដល់ប្រសិទ្ធិភាពនៃយន្តការតុលាការក្នុងស្រុកចំពោះករណីរំលោភសិទ្ធិមនុស្សរបស់ធុរកិច្ច
- ✓ បញ្ចូលមធ្យោបាយដើម្បីកាត់បន្ថយរបាំងនានា (ឧបសគ្គ)

របាំងនាំឲ្យមិនមានយុត្តិធម៌
ទទួលឥទ្ធិពលពីធុរកិច្ច
សវនាការមិនគោរពតាមនិតិវិធីត្រឹមត្រូវ
ការផាត់ចេញក្រុមងាយរងគ្រោះពីការទទួលបានការការពារស្មើគ្នា

របាំងខាងនីតិវិធី និងការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង
ថ្លៃចំណាយ
តំណាងផ្លូវច្បាប់
ខ្វះជម្រើសសម្រាប់ធ្វើបណ្តឹងទាមទារជាសមូហភាព
កង្វះធនធាននៃស្ថាប័នអយ្យការ

យន្តការរបស់រដ្ឋ៖ ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ

✓ ជាលក្ខណៈរដ្ឋបាល ឬលក្ខណៈសមស្របដទៃទៀត

✓ យន្តការមានប្រសិទ្ធិភាពដែលបំពេញឲ្យយន្តការតុលាការ

យន្តការទាំងនេះអាចមានទម្រង់ផ្សេងៗ៖

✓ជាលក្ខណៈការផ្សះផ្សា

✓ជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ

✓ផ្អែកលើភាពសមស្របនៃវប្បធម៌ ឬដំណើរការដែលផ្តោតលើសិទ្ធិ

ឧទាហរណ៍៖

✓ ស្ថាប័នសិទ្ធិមនុស្សជាតិឯករាជ្យ

✓ ប្រព័ន្ធដោះស្រាយទំនាស់ការងារ-ក្រុមប្រឹក្សាអជ្ញាកណ្តាល

✓ គណកម្មការដោះស្រាយបញ្ហាជាក់លាក់ផ្សេងទៀតដែលសមស្រប

យន្តការដោះស្រាយក្រៅក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ

ដើម្បីបំពេញយន្តការដោះស្រាយរបស់រដ្ឋ៖ មាន យន្តការក្រៅក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ ដែលក្រុមហ៊ុនមួយ រួមជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ឧ.សមាគមឧស្សាហកម្ម ឬក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត បង្កើតឡើង។

✓ការទៅប្រើប្រាស់ និងការទទួលបាន ដំណោះស្រាយអាចមានល្បឿនលឿន និងកាត់បន្ថយចំណាយបានច្រើន

✓អាចទៅប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈឆ្លងដែន

-**កម្រិតប្រតិបត្តិការ៖** (ក្រុមហ៊ុនបង្កើតឡើងដើម្បីដោះស្រាយផលប៉ះពាល់)

-**កម្រិតអ្នកពាក់ព័ន្ធពហុភាគី/កំរិតថ្នាក់ឧស្សាហកម្ម** ....

-**ថ្នាក់តំបន់** ....

-**ស្ថាប័នសិទ្ធិមនុស្សថ្នាក់តំបន់ និងអន្តរជាតិ៖** គណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្សក្នុងតំបន់ ឧ. តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន (មិនទាន់បង្កើតនៅឡើយ) តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប ។ល។

-**ថ្នាក់អន្តរជាតិ**.........................

យន្តការដោះស្រាយថ្នាក់ប្រតិបត្តិការ

✓ ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទឲ្យបានលឿន និងផ្តល់ការដោះស្រាយដោយផ្ទាល់ ក្រុមហ៊ុននានាគួរបង្កើត ឬចូលរួមក្នុងយន្តការដោះស្រាយ**ថ្នាក់ប្រតិបត្តិការ** ដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពនានា

មុខងារសំខាន់ពីរ៖

1. គាំទ្រការកំណត់ផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរជា**ផ្នែកមួយនៃការពិនិត្យដោយត្រឹមត្រូវជាបន្ត**
2. ផ្តល់លទ្ធភាពដល់ការឆ្លើយតបឆាប់រហ័ស និងការដោះស្រាយដោយផ្ទាល់ –ជួយ**បង្ការការប៉ះពាល់កុំឲ្យរីកធំ** និងវិវាទកុំឲ្យកើនឡើង

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យលើប្រសិទ្ធិភាពនៃយន្តការក្រៅព័ន្ធតុលាការ

តើស្របច្បាប់ឬទេ?

តើអាចទៅប្រើប្រាស់បានឬទេ?

តើអាចព្យាករណ៍ទុកឬទេ?

តើយុត្តិធម៌ឬទេ?

តើមានតម្លាភាពឬទេ?

តើមានសមិតភាពនឹង (គាំទ្រ) សិទ្ធិនានាឬទេ?

តើមានលក្ខណៈជាការសន្ទនាគ្នា និងដោយការចូលរួមឬទេ?

ការទទួលបានដំណោះស្រាយ៖ ជាផ្នែកសំខាន់នៃការទទួលខុសត្រូវរបស់សាជីវកម្ម និង ការត្រួតពិនិត្យត្រឹមត្រូវលើសិទ្ធិមនុស្ស (និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ)

<u>ផ្នែកទី៨</u>-សារៈប្រយោជន៍នៃគោលការណ៍ណែនាំ

សារៈប្រយោជន៍នៃគោលការណ៍ណែនាំចំពោះរដ្ឋាភិបាល

✓**ធានាការពារបង្កានិងទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាន៖** ណែនាំអំពីជំហាននានាសម្រាប់ទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពានពាក់ព័ន្ធនឹងធុរកិច្ច

✓**ភាពស៊ីសង្វាក់ខាងគោលនយោបាយ**

✓**ការកាត់បន្ថយហានិភ័យ៖** ណែនាំអំពីវិធានការច្បាស់លាស់នានា ដែលជួយកាត់បន្ថយហានិភ័យសិទ្ធិមនុស្ស ដែលធ្វើឲ្យរដ្ឋប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការខូចកិត្តិយសតិចតួចបំផុត

✓**ការទទួលបានព័ត៌មាន៖**តម្លាភាពលើកស្ទួយដល់ការសន្ទនានិងការចូលរួម

✓**ការទទួលបានដំណោះស្រាយ៖**ណែនាំអំពីការបំពេញកាតព្វកិច្ចផ្នែកគតិយុត្តិ និងធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងដល់ប្រព័ន្ធដោះស្រាយការប៉ះពាល់/ទំនាស់

សារៈប្រយោជន៍នៃគោលការណ៍ណែនាំចំពោះធុរកិច្ច

✓**បទដ្ឋានសម្រាប់ការតាមដានមើល**

✓**អត្ថប្រយោជន៍ខាងពាណិជ្ជកម្ម៖** អាចរួមចំណែកដល់៖

✓ការបង្កើនកិត្តិយស

✓កាន់តែងាយស្រួលក្នុងការទទួលបានទីផ្សារ អតិថិជន និងវិនិយោគិន

✓បង្កើនការពេញចិត្តរបស់កម្មករ--ង្កើនផលិតផលបាន និងបង្កើតស្ថេរភាពនៅក្នុងសង្វាក់ផលិតកម្ម

✓**កាត់បន្ថយហានិភ័យ៖** ការមិនអើពើនឹងសិទ្ធិមនុស្ស ប្រថុយនឹងហានិភ័យខ្ពស់ រួមមានហានិភ័យផ្លូវច្បាប់ ហិរញ្ញវត្ថុ កិត្តិយស និងការធ្វើប្រតិបត្តិការ។ល។

✓**ការទទួលបានព័ត៌មាន៖**តម្លាភាព និងព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់អាចសម្រួលដល់ការសន្ទនា និងកាត់បន្ថយវិវាទ

សារៈប្រយោជន៍នៃគោលការណ៍ណែនាំចំពោះ ម្ចាស់ជំនួយ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍

✓ក្របខណ្ឌសម្រាប់ការពិនិត្យពិច័យមើលលើដៃគូសាធារណៈនិងឯកជននានា

✓បំភ្លឺអំពីការទទួលខុសត្រូវនានា ចំពោះមុខនៃការគាំទ្ររបស់ខ្លួន ដោយមិនធ្វើឲ្យអន្តរាយដល់ភារកិច្ចរបស់រដ្ឋក្នុងការការពារ និងទំនួលខុសត្រូវរបស់សាជីវកម្មក្នុងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស។

សារៈប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គមស៊ីវិល (១)

ការពិនិត្យមើលជាទូទៅលើសិទ្ធិមនុស្ស៖

- ✓គោលនយោបាយសិទ្ធិមនុស្ស (គោលការណ៍១៦)
- ✓ការពិនិត្យមើលដោយត្រឹមត្រូវលើសិទ្ធិមនុស្ស (គោលការណ៍១៧ និង ២១)
- ✓ដំណើរការនៃការដោះស្រាយកែតម្រូវ (គ.ការណ៍២៥ ដល់ ៣១)
- ✓ការអនុវត្តតាមច្បាប់ និងបទដ្ឋាននានា (គ.ការណ៍២៣)

សារៈប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គមស៊ីវិល (២)

ការពិនិត្យមើលការដោះស្រាយ/ឆ្លើយតបចំពោះផលប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្ស៖

១.កំណត់អំពីស្ថានភាពនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់ធុរកិច្ច

✓ក្រុមហ៊ុនជាអ្នកបង្កនូវការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស

✓ក្រុមហ៊ុនចូលរួមចំណែកដល់ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស

✓ក្រុមហ៊ុន មិនបង្ក និងមិនរួមចំណែក ប៉ុន្តែផលប៉ះពាល់មានទំនាក់ទំនងនឹងសកម្មភាពធុរកិច្ច

សារៈប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គមស៊ីវិល (៣)

<u>ការពិនិត្យមើលការដោះស្រាយ/ឆ្លើយតបចំពោះផលប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្ស៖</u>

២. វាយតម្លៃពីការឆ្លើយតបចំពោះផលប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្សរបស់សាជីវកម្ម

- ✓ការវាយតម្លៃ
- ✓ការពិគ្រោះយោបល់
- ✓ការដាក់បញ្ចូលលទ្ធផល
- ✓ផែនការសកម្មភាព
- ✓តាមដានប្រសិទ្ធិភាពនៃការឆ្លើយតប
- ✓ដោះស្រាយកែតម្រូវ
- ✓ប្រាស្រ័យឆ្លើយឆ្លង

សារៈប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គមស៊ីវិល (៨)

ការពិនិត្យមើលការដោះស្រាយ/ឆ្លើយតបចំពោះផលប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្ស៖

៣. យុទ្ធសាស្ត្រជាបន្ត

✓ប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយក្រុមហ៊ុន

✓បញ្ជូនករណីទៅតុលាការ រដ្ឋាភិបាល និងយន្តការដទៃទៀត

✓ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈអំពីករណីនៃការមិនគោរពសិទ្ធិមនុស្ស

✓ផ្តល់ព័ត៌មានអំពីការប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្សធ្ងន់ធ្ងរដល់ដៃគូរនានានៃធុរកិច្ចដែលរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស

ប្រភពធនធានព័ត៌មាន និងការអានបន្ថែម

UN Guiding Principles on Business and Human Rights	http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf
The Institute for Human Rights and Business	www.ihrb.org
OECD Guidelines for Multinational Enterprises	www.oecd.org/dataoecd/43/29/48004323.pdf
IFC Sustainability Framework	www.oecd.org/dataoecd/43/29/48004323.pdf
The Equator Principles	www.equator-principles.com
The Business and Human Rights Resource Centre	www.business-humanrights.org
The Global Compact	www.unglobalcompact.org
The Global Reporting Initiative	www.globalreporting.org
A4ID Discussion Paper on Law Firms and the Guiding Principles	http://www.a4id.org/resource/report/guidingprinciples

អរគុណ!